

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Факультет психології
Кафедра соціальної психології
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Вікова та соціальна психологія

Освітня програма «Польська мова і література

та англійська мова»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №_від “ ” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Вікова та соціальна психологія
Освітня програма	Польська мова і література та англійська мова
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	035 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	
Курс / семестр	4
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Навчальна дисципліна "Вікова та соціальна психологія" досліджує складні взаємозв'язки між віком та соціальними чинниками у формуванні та розвитку людської психіки та поведінки. Цей курс надає студентам можливість докладно вивчити, як вік та соціальне середовище впливають на психологічні процеси та взаємодію особистості зі світом.

Знання в цій галузі допомагає краще розуміти себе та інших, сприяє розвитку навичок взаємодії з різними віковими групами та соціальними групами і має велике значення для практичної роботи в психологічній та соціальній сферах. Програма навчальної дисципліни надає студентам можливість розвивати мовну компетентність і стратегії, які їм необхідні для ефективної участі в процесі навчання і в тих ситуаціях професійного спілкування, в яких вони можуть опинитися. У результаті підвищується мобільність та конкурентоспроможність випускників на ринку праці

Метою вивчення навчальної дисципліни "Вікова та соціальна психологія" є розуміння та аналіз впливу вікових та соціальних факторів на формування та розвиток психологічних особливостей і поведінки індивідів у різних вікових групах та соціальних контекстах. Досягнення цієї мети дозволить краще розуміти та прогнозувати людську поведінку, сприятиме розвитку ефективних психологічних підходів до взаємодії з різними віковими та соціальними групами, а також сприятиме вирішенню практичних завдань у сфері освіти, медицини, соціальної роботи та інших галузях.

Цілі: Вивчення дисципліни допоможе розібратися у психологічних особливостях розвитку людини на різних етапах життя, від дитинства до старечості. Метою може бути здобуття знань про те, які зміни відбуваються в психіці людини на кожному віковому етапі.

Соціальна психологія допоможе розуміти, як люди взаємодіють у соціальних групах та спільнотах, як формуються стереотипи, уявлення про інших, конфлікти та співпраця в соціумі.

Вивчення курсу має допомогти розвинути навички використання психологічних знань у різних сферах.

Спеціалізовані знання в галузі психології допоможуть розвивати навички дослідження, аналізу і критичного мислення. Можливою метою може бути створення дослідницького проекту або участь у вивченні конкретних аспектів психолінгвістики.

Психологічні знання можуть допомогти стати більш компетентним і обізнаним в міжособистісних відносинах, що в свою чергу сприяє покращенню взаєморозуміння та

спілкування з іншими людьми.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність до пошуку та інтерпретації інформації, засвоєння нових знань, генерування та викладу ідей, зокрема, з застосуванням інформаційних технологій.

ЗК4. Здатність вести дослідницьку діяльність, включаючи оцінку актуальності дослідження, аналіз проблем, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку якості результатів.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально- психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу

ЗК9. Здатність працювати в команді

Спеціальні компетентності:

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально-психологічних особливостей.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності

3. Структура курсу

№	Тема	Результати	Завдання
1.	Психологія як наука. Галузі психології. Вікова психологія. Поняття про психічний розвиток	<p>Розуміння психологія як науки, яка вивчає поведінку та психічні процеси людини. Ознайомлення з історією психології, її основними методами дослідження та головними напрямками в цій науці.</p> <p>Вплив віку на психічний розвиток людини. Засвоєння концепції критичних періодів у розвитку, вікових криз та особливостей психологічного розвитку на різних етапах життя.</p> <p>Засвоєння ключових теорій та моделей психічного розвитку та розуміння важливості цього аспекту для розуміння людської поведінки та функціонування.</p> <p>Поняття про психологічне здоров'я.</p> <p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p>	Усні доповіді, тестові та індивідуальні завдання по темі №1.
2.	Розвиток особистості в дошкільному та молодшому шкільному віці	<p>Розуміння того, що розвиток особистості в дошкільному та молодшому шкільному віці є критичним періодом у формуванні основних характеристик особистості, таких як самосвідомість, соціальні навички та базові освітні здібності.</p> <p>Розрізнення впливу генетичних чинників та середовища на розвиток дитини.</p> <p>Вивчення основних етапів розвитку дитини, включаючи психологічний та соціальний аспекти.</p> <p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР14. Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально-психологічних особливостей.</p>	Усні доповіді, тестові та індивідуальні завдання по темі №2.
3.	Розвиток особистості в період підліткового та юнацького віку. Зрілість. Старіння.	<p>Вивчення цієї теми дозволяє студентам розуміти, що підлітковий та юнацький вік - це період інтенсивних фізіологічних та психологічних змін в особистості, які зумовлюються різними факторами.</p> <p>Вивчення процесів старіння та входження в зрілий вік, акцентування уваги на фізичних, соціальних та психологічних аспекти цього процесу.</p> <p>Розуміння зрілості як періоду, коли людина набуває значного життєвого досвіду і розвивається як особистість.</p> <p>Проблема якості життя та соціальної підтримки для літніх людей.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути</p>	Усні доповіді, тестові та індивідуальні завдання по темі №3.

		зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	
5.	Соціальна психологія як галузь знань. Соціальна природа особистості	<p>Розуміння важливості соціальних взаємодій та впливу соціального середовища на формування особистості.</p> <p>Соціальна психологія як наука про взаємодію між людьми, сприяє розвитку навичок комунікації, підвищує емпатію та розуміння інших.</p> <p>Навички аналізу соціальних явищ та вивчення важливих концепцій, таких як стереотипи, упередження, соціальна ідентичність та групова динаміка. Вміння аналізувати соціальні проблеми та пропонувати способи вирішення конфліктів у соціумі.</p> <p>Усвідомлення важливості взаємодії між індивідами та суспільством, а також вивчення соціальної психології для розвитку гармонійних відносин у сучасному світі.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально-психологічних особливостей.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>	Усні доповіді, тестові та індивідуальні завдання по темі №4.
5.	Психологічні характеристики спілкування. Конфлікти.	<p>Знання про важливість невербального спілкування, ефективних методів слухання і висловлення своїх думок.</p> <p>Розрізнення психологічних факторів, що впливають на якість спілкування.</p> <p>Дослідження різних типів конфліктів, їхніх причин та наслідків. Оволодіння навичками вирішення конфліктів, включаючи способи ведення діалогу, аргументації та медіації.</p> <p>Розуміння важливості емпатії в спілкуванні..</p> <p>Вдосконалити своїх навичок в спілкуванні та вирішенні конфліктів, що є корисними як в особистому, так і професійному житті.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>	Усні доповіді, тестові та індивідуальні завдання по темі №5.

6.	Психологічні характеристики соціальних груп	<p>Розуміння поняття соціальної групи. Вивчення динаміки груп; розуміння того, як змінюються групи з часом, включаючи фактори, що впливають на їх структуру та поведінку.</p> <p>Студенти можуть висвітлити важливі психологічні аспекти, такі як взаємодія між членами групи, лідерство, вплив групи на індивіда, соціальна ідентичність тощо.</p> <p>Розуміння природи конфліктів, які виникають в групах і способів їх розв'язання.</p> <p>Розуміння, як приналежність до різних соціальних груп впливає на переконання, цінності, стереотипи та уподобання особистості.</p> <p>ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально-психологічних особливостей.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності</p>	Усні доповіді, тестові та індивідуальні завдання по темі №6.
----	---	---	--

Перелік питань для обговорення на лекції та семінарських заняттях, список літератури для підготовки до кожного заняття та завдання для самостійної роботи, перелік індивідуальних завдань та вимоги до їх виконання визначені робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та розміщені в системі дистанційного навчання.

4. Система оцінювання курсу

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретних практичних завдань. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку (виконання тестових завдань) та передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	27
Самостійна робота	8
Індивідуальне завдання	15
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя		3		3		3		3		3		3		3		3	3	27
Самостійна р-та																	8	8
Індивідуальні завдання (в межах семінарського заняття)				3				3				3		3		3		15
Залік																	50	50
Всього за тиж-нь		3		6		3		6		3		6		6		6	61	100

6. Ресурсне забезпечення

Базова

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навч.-метод. Посібник. Київ: Каравела, 2011. 296 с.
2. Вікова та педагогічна психологія. За ред. Скрипченка О.В. Київ: Просвіта, 2001.
3. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.Е. Практикум із соціальної психології: Навч. посібн. Київ: Каравела, 2012. 232 с.
4. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 346 с.

Допоміжна

1. Гапон Н. П. Соціальна психологія: навчальний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 368 с.
2. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія. Київ: Либідь, 2008. 301 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2005. 448 с.
5. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2005. 360 с

Інтернет, електронні книги та підручники, бібліотеки

1. www.Uaua.info
2. <https://careers.easternpeak.com/blog/top-soft-skills-for-programmers/>
3. <https://pidru4niki.com/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної психології вул. Шевченка, 57 505 ауд.
Викладач Гостьові лектори	Канд. пс. н., доцент Сметаняк В.І.
Контактна інформація викладача	vladyslav.smetaniak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної роботи. Вітається аргументована дискусія, активність. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Студент повинен вчасно виконати всі передбачені курсом види робіт. За умови відсутності на занятті (чи заняттях) студент повинен ліквідувати заборгованість до наступного заняття, на яке він з'явиться. Однак якщо відсутність була без поважних причин, студент втрачає можливість отримати бали за усні відповіді. Якщо до останнього заняття студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 25 балів, він буде спрямований на повторне вивчення курсу.